

ISOÄIDIN PERENNOJEN KYLVÖOPAS

Perennojen lisäys siemenistä

Perennojen eli monivuotisten kukkien siemeniä voidaan kylvää laatikoihin ja ruukkuihin helmi- heinäkuussa ja avomaalle touko-syyskuussa. Kylvä harvaan, jotta saat vahvoja taimia. Joidenkin perennojen siemenet itävät hitaasti, useimmat nopeasti. Aseta astian pohjalle karkeaa hiekkaa ja täytä astia seulotulla mullalla, johon on sekoitettu puolet hiekkaa. Pelkkä raskas multa tai turve saattaa tiivistyä liikaa. Tasoita mullan pinta ja ripotele siemenet pinnalle. Levitä päälle samaa multa-hiekka -sekoitusta siemenen koon mukaisesti, pienille siemenille aivan vähän. Muistathan sumuttaa riittävästi mutta ei liikaa. Aivan pieniä siemeniä ei peitetä ollenkaan ja niitä on sumutettava päivittäin. Astiat peitetään lasilevyllä tai muovilla, jotka poistetaan kun siemenet ovat itäneet. Itämislämpötila on keskimäärin 15-18 astetta. Sirkkaimia ei pidetä auringonpahteessa. Kiinnitä astioihin tarra, jossa on kasvin nimi ja päiväys.

Koulinta

Taimi tarvitsee tilaa, valoa ja ilmaa. Jos tila käy ahtaaksi, taimet on istutettava uudelleen, jotta ne kehittyvät voimakkaiksi. Taimi irrotetaan alustasta varovasti puikolla tai lusikalla multapaakkuineen. Istutuskuoppa tehdään puikolla ja taimi istutetaan varovaisesti entiseen syvyyteensä. Multa painellaan varovaisesti taimen ympärille. Yleensä riittää yksi koulinta, mutta hitaita lajeja voi istuttaa uudelleen, jotta juuristo kehittyy vahvaksi. Koulintamultaan sekoitetaan myös hiekkaa. Taimia sumutetaan varovaisesti. Koulinnan jälkeen taimia voidaan pitää sisällä tai ne voi viedä ulos lavaan, kasvihuoneeseen tai verannalle. Taimet vahvistuvat pian, kunhan ne eivät ole kuumassa auringonpahteessa. Pikkutaimia voi alkaa lannoittaa varovaisesti kun alkavat vahvistua. Myöhemmin niitä lannoitetaan typpipitoisilla moniravinnelannoitteilla.

Kylvö suoraan avomaalle

Monet perennat voidaan kylvää suoraan avomaalle, ja seuraavana vuonna ne kukkivat. Tällaisia ovat esim. lupiini, illakko, keltakaunokki, kärsämöt lehtosinilatva, kellokasvit ja monet muut. Kylvöksille varataan erillinen penkki tai lava, jotka voivat olla puolivarjoisassa paikassa. Kun pikkutaimet ovat yhdessä paikassa, hoitotoimet – kastelu ja rikkakasvien kitkentä – on helppoa. Kun taimet varttuvat, ne voi aikaisin syksyllä tai seuraavana keväänä siirtää lopulliselle kasvupaikalle. Nopeasti itäviksi perennoiksi katsotaan kasvit, joiden itämisaika on 5-30 päivää. Nopeahkoja ovat esim. kärsämöt, kaunokit, päivänkakkarat, ritarinkannukset, harjaneilikka, punakellukka, morsiusharso, koreahohdekukka, päivänsilmä, hirvenjuuri, palavarakkaus, isohelokki, unikat, päivänhattu, sarviorvokki, punakellukka, alppiasteri, jalokello, karstaohdake ja monet muut. Hitaasti itäviä ovat esimerkiksi akileijat, monet kellokasvit, keijunkukka ja punatähkä.

Kylmäkäsitely

Joidenkin perennojen siemenet tarvitsevat 4-8 viikon kylmäkäsitelyn -4 - +4 asteen lämpötilassa. Kylmäkäsitely on selostettu Isoäidin kylvöoppaassa. Syksyllä kylvetyt perennojen siemenet saavat luonnollisen kylmäkäsitelyn talven aikana, lue ohjeet kohdasta Perennojen kylvö syksyllä. Perennoja, joiden siemenet tarvitsevat kylmäkäsitelyn ovat mm. ukonhattu, laukat, särkynytsydän, mooseksenpalavapensas, pionit, syysleimu ja kullero. Luonnollinen kylmäkäsitely eli kylvö hyvin myöhään syksyllä sopii kuitenkin kaikille perennoille.

Perennojen kylvö syksyllä

Perennojen siemenien kylvö syksyllä ruukkuihin on helppoa. Jotkut perennat vaativat itääkseen kylmäkäsitelyn. Sen ne saavat luonnollisella tavalla ulkona talven aikana. Myös perennat, jotka eivät tarvitse kylmäkäsitelyä voi mainiosti kylvää syksyllä. Ruukut ovat maan pinnalla tulessa ja tuiskussa koko talven, ja siemenet itävät aikanaan seuraavana kesänä. Siemenet voitaisiin tietysti kylvää suoraan maahankin, mutta osa voi tuhoutua mm. rikkaruohojen takia.

Tavalliset edulliset muoviruukut sopivat hyvin siemenien kylvöön. Ruukun pohjalle pannaan jokunen vanha syksyn lehti. Ravinneköyhä multa on eduksi juurien kehittymiselle. Tee vatiin tavallisesta kukkamullasta ja hiekasta seos niin, että kumpaakin on yhtä paljon. Jos hiekkaa ei ole saatavilla, myös ostokaktusmulta käy hyvin kylvömullaksi,

koska se on huokoista ja vähäravinteista. Turve ei ole hyvä kasvualusta pitkäaikaiseen kylvöön, koska se kuivahtaa helposti.

Siemenet kylvetään ruukkuun mullan pinnalle riittävän etäälle toisistaan siemenen koon mukaisesti. Jotkut siemenet ovat hyvin pieniä, ja taimia tulee paljon. Ruukkujen määrää voi lisätä tarpeen mukaan. Taimia on myöhemmin vaikea koulia eli istuttaa uudestaan, jos ne kasvavat liian tiheässä. Siemenien päälle ripotellaan hienoa hiekkaa. Isommille siemenille tulee paksumpi kerros, pienille ohut. Katso, etteivät siemenet jää liian syvälle. Hiekkaa ei tasoitella, jotta siemenet eivät pakkautuisi yhteen. Hiekan etuna on, että siemenet pysyvät paikallaan eikä sammal ala kasvaa hiekassa.

Ruukkuja ei kastella ylhäältä käsin, jotta siemenet eivät pakkautu yhteen. Aseta ruukut laakealle alustalle (vaikkapa tarjottimelle tai isoon, matalaan muoviasiaan) ja kaada alustalle vettä. Ruukut jätetään sisälle astiaan muutamaksi päiväksi, jotta siemenet imevät tarpeeksi kosteutta tänä aikana.

Muutaman päivän kuluttua ruukut voi viedä ulos varjoisaan paikkaan. Ruukut voi asettaa matalaan laatikkoon, jotta ne eivät kaadu talven aikana, tai ne voi sijoitella hiekkakasaan, jossa ne pysyvät pystyssä. Aamu- tai ilta-aurinko ei haittaa kylvöstä, sen sijaan keskipäivän paahde ei ole ruukuille hyväksi. Kylvös ei saa koskaan kuivua kokonaan. Jatka varovasti kastelua, jos ei sada. Harsoa voi käyttää kylvöksen suojaamiseksi putoavilta lehdistä.

Siemenet itävät ja taimettuvat ruukuissa seuraavana vuonna niiden kasvuvaatimusten mukaisesti. Jotkut perennat itävät nopeasti, jotkut hitaammin. Joku lajike saattaa tarvita pari vuotta itääkseen, mutta se on harvinaisempaa. Ruukut ovat koko ajan ulkoilmassa tulessa, vesi- ja lumisateessa ja kevään lämmössä, kunnes siemenet itävät. Ensin tulevat sirkalehdet näkyviin, niiden jälkeen varsinaiset lehdet. Nyt on oikea aika koulua eli istuttaa taimet uudelleen toiseen astiaan. Taimet kärsivät, jos niillä ei ole tilaa aukaista uusia lehtiä ja juuret saattavat takertua toisiinsa.

Varaa jokaiselle taimelle mieluiten oma astiansa, jotta niillä on tilaa kehittyä vahvoiksi. Koulintamultakaan ei saa olla liian ravinteikasta. Mullaksi sopii samanlainen multa kuin kylvömulta eli puolet tavallista kukkamultaa tai mustaa multaa ja puolet hiekkaa. Parin viikon päästä koulimisesta pikkutaimia voi lannoittaa varovaisesti. Tämä lannoitus riittää koko kesäksi. Uudelleenistuttamisen jälkeen taimet pidetään edelleen varjoisassa tai puolivarjoisassa paikassa. Kastelusta huolehditaan, jotta taimet eivät kuivu.

Kun taimet ovat kehittyneet vahvoiksi (noin 8-10 senttisiksi), ne on aika istuttaa kasvupaikoilleen. Jotkut matalat lajikkeet eivät täysikasvuinaanakaan kasva näin korkeiksi, mutta ne istutetaan, kun taimi on kyllin vahva. Perennojen kasvupaikat valitaan sen mukaisesti, missä mikin kasvi viihtyy parhaiten. On paljon perennoja, jotka taimettuvat hyvin nopeasti, ja ne voi muutaman kuukauden kuluttua istuttaa lopulliselle kasvupaikalle. Jotkut perennat ovat hitaita, ja aika kylvöstä istutukseen kasvupaikalle voi viedä vuoden.

Kylmäkäsiteltävät siemenet voi luonnollisesti kylmäkäsitellä talvellakin. Siemenet kylvetään purkkeihin tai laatikoihin, joita pidetään kylmässä, noin -4 - +4 asteen lämpötilassa kuukaudesta puoleentoista. Myös jääkaappilämpötila riittää kasveille, jotka eivät vaadi ankarahkoa kylmäkäsitelyä.

Teksti: Tuovi Miettinen